

ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีและระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Knowledge and understanding of taxes and the internet filing system that affects the filing and payment of personal income tax of district income taxpayer in the Northeast region

เอี่ยมพร ศิริมา^{1*}, ดารณี เอื้อชนะจิต², ถิรวุฒิ ยังกุช³

Aumporn Sirima^{1*}, Daranee Uachanjit², Tirawut Yangsook³

^{1,2,3} บัณฑิตมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2,3} Master of Accountancy Program, Faculty of Accountancy, Sripatum University

Corresponding author's e-mail : Auemporn.siri01@gmail.com^{1}, darani.uat@gmail.com², Tirawut.yo@spu.ac.th³

Received: June 25, 2024

Revised: July 2, 2024

Accepted: August 13, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อศึกษาระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 400 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน ด้านการยื่นแบบทันเวลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพของระบบและบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การรับรู้ประโยชน์ของระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถสรุปได้ว่า หากผู้มีเงินได้ที่ถึงเกณฑ์ที่ต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีเป็นอย่างดี รวมถึงมีการยื่นแบบในระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต

จะส่งผลให้การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจภาษี, ระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต, การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้, เงินได้บุคคลธรรมดา

Abstract

The purposes of this research are to study tax knowledge and understanding that affects the filing and payment of personal income taxes by income earners in the Northeastern region and to study the system for filing forms via the internet that affects the filing and paying of personal income tax for 400 income earners in the Northeastern region. This research used questionnaires as a tool to collect data. We analyzed the data using basic statistics, specifically percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis testing used the multiple regression analysis. The research results found that knowledge and understanding of taxes have a positive impact on filing and paying personal income tax for income earners in the Northeastern region. The four independent variables are knowledge about types of income and knowledge about exempt income, and knowledge about discount items. Timely filing of forms with statistical significance at the 0.05 level and the internet filing system that affects filing and paying personal income tax for income earners in the Northeastern region. The four independent variables are system and service quality, data quality and accuracy, saving time and money. The system's perceived benefits were statistically significant at the 0.05 level. This paper concluded that if a person has the necessary funds to pay personal income tax and possesses a thorough understanding of taxes, they can effectively file their forms through the online filing system. It will make filing and paying personal income tax even more efficient.

Keywords: knowledge and understanding of taxes, internet filing system, income tax filing and payment, personal income

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

กรมสรรพากรจัดทำแผนปฏิบัติการกรมสรรพากร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อเป็นทิศทางในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 2)

กรมสรรพากรได้มีการ วางรากฐานการทำ digital transformation ไว้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ Covid-19 ที่กรมสรรพากรต้องปรับตัว ทั้งในการให้บริการหน้าบ้านและการทำงานหลังบ้าน ซึ่งในระยะ 5 ปีต่อจากนี้ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570) กรมสรรพากรยังคงมุ่งเน้นการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อต่อยอดจากรากฐานการทำ digital transformation ที่มีการวางไว้นั้น โดยมุ่งเน้น speed and scale คือ ความรวดเร็ว และผลลัพธ์ที่สร้างแรงกระตุ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกมากขึ้น งานของเจ้าหน้าที่ลดลง กรมสรรพากรจึงได้มีทิศทางการบริหารงานเพื่อบรรลุเป้าหมายตามผลสัมฤทธิ์ใน 4 มิติ ได้แก่ ขับเคลื่อนการจัดเก็บภาษีด้วยข้อมูล ทำงานรูปแบบใหม่ ทำภาษีให้เป็นเรื่องง่าย ดังนี้ 1) ขับเคลื่อนการจัดเก็บภาษีด้วยข้อมูล เป้าหมาย คือ เพิ่มประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีด้วยข้อมูลและเทคโนโลยี โดยเชื่อมโยงข้อมูล

กับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ทำงานรูปแบบใหม่ เป้าหมายคือ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ มาใช้ในการทำงาน เพื่อลดระยะเวลาและขั้นตอนในการทำงาน 3) ทำภาษีให้เป็นเรื่องง่าย เป้าหมาย คือ การพัฒนาบริการที่ตอบโจทย์ผู้เสียภาษี เช่น การเชื่อมโยงข้อมูลให้ผู้เสียภาษีสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ครบถ้วน 4) องค์กรขีดสมรรถนะสูงและทันการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายคือ การพัฒนาให้บุคลากรมี mindset พร้อมรับมือบริบทโลกยุคใหม่

กรมสรรพากรจึงได้ตระหนักบทบาทในการมุ่งเน้นให้เกิดความเป็นธรรม และความเสมอภาค การจัดเก็บภาษีของรัฐบาลจากผู้มีเงินได้ทุกประเภท โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่ง เรียกเก็บจากบุคคลผู้มีเงินได้นั้น โดยมีกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี หากว่าประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเสียภาษีเป็นอย่างดี ตระหนักในการเสียภาษีที่ถูกต้อง และรัฐบาลก็ไม่ได้เข้ามาแทรกแซงการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร ก็คงไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติมากนัก เพราะตามทฤษฎีแล้วภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสามารถในการกระจายรายได้สูง เป็นภาษีที่ผู้มีเงินได้ผลกระทบภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ยาก ซึ่งการเสียภาษีจะให้ผู้เสียภาษีประเมินตนเองกล่าวคือ ผู้เสียภาษีเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงยอดเงินได้ทั้งหมดของตนเองคำนวณ ค่าใช้จ่ายค่าลดหย่อนตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดด้วยตนเอง แต่หากผู้เสียภาษีขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบภาษี กรมสรรพากรจึงพยายามหาวิธีการที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น มุ่งมั่นให้กรมสรรพากรเป็น e-Revenue และเป็นหน่วยงานรัฐที่ก้าวเข้าสู่การเป็น e-Government ซึ่งขณะนี้กรมสรรพากรถือว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งของหน่วยงานราชการขนาดใหญ่เพียงไม่กี่แห่งที่มีเครือข่ายของระบบคอมพิวเตอร์ เชื่อมโยงไปถึงหน่วยงานย่อยระดับท้องถิ่น ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงโดยระบบเครือข่าย (network online) ได้ นอกจากนี้ยังเชื่อมต่อกับหน่วยงานภายนอก เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการปกครอง เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ศักยภาพในการเป็นหน่วยงาน e-Revenue ของกรมสรรพากรทุกวันนี้อยู่ในระดับที่ก้าวหน้า แต่อย่างไรก็ตามกรมสรรพากรก็ได้หยุดยั้งการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีความทันสมัยเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดเก็บภาษีอากร และการให้บริการที่ดีกับผู้เสียภาษีให้ดียิ่งขึ้น

อีกก้าวหนึ่งของกรมสรรพากรในการมุ่งมั่นไปสู่ความเป็นเลิศด้านการบริการ คือการเปิดให้บริการผ่านเครือข่าย ในรูปแบบเว็บไซต์วีซี เพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ทั้ง ประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ 1) สร้างองค์การที่มุ่งมั่นในการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อสร้างประสิทธิภาพและความเป็นธรรมในการเก็บภาษี โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย 2) ทำหน้าที่เป็นตัวเร่งในการขับเคลื่อน โดยเพิ่มการให้บริการผ่านเครือข่ายในรูปแบบเว็บไซต์วีซี ซึ่งเป็นบริการที่เพิ่มความสะดวกและสามารถนำข้อมูลไปใช้งานได้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรธุรกิจ ซึ่งผู้ใช้บริการได้แก่ องค์กรธุรกิจ หน่วยงานราชการ และประชาชนทั่วไป (กรมสรรพากร, 2566)

ในประเทศไทยกรมสรรพากรมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้และฐานการบริโภคภายในประเทศ ตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาลนำมาใช้พัฒนาประเทศ อีกทั้งยังมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการและส่งเสริมให้มีระบบอิเล็กทรอนิกส์มาช่วย ในการทำงาน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการ โดยพยายามพัฒนาปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการออกแบบเว็บไซต์เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานในรูปแบบที่เรียกว่าอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เพื่อให้สอดคล้องกับระบบ e-Government ภายใต้โครงการ e-Revenue ให้บริการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตและให้บริการข้อมูลแบบออนไลน์ เป็นการเพิ่มช่องทางการชำระภาษีเพื่อช่วยให้ผู้เสียภาษีที่ เลือกใช้บริการได้รับความสะดวกและรวดเร็ว และประหยัดเวลาในการชำระภาษีมากยิ่งขึ้น และยังได้รับประโยชน์จากการขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตออกไปอีก 8 วัน นับแต่วันสุดท้ายของกำหนดการยื่นแบบแสดงรายการทุกประเภท

ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เริ่มให้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และพัฒนามาสู่การให้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีประเภทอื่น ๆ นอกจากบริการยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ตแล้ว กรมสรรพากรยังมีการให้บริการข้อมูลความรู้เรื่องภาษี และการยื่นแบบบริการดาวน์โหลดแบบแสดงรายการภาษี แบบคำร้อง/คำขอต่าง ๆ บริการประมวลผลรายการฉบับอิเล็กทรอนิกส์ บริการขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร บริการสืบค้นข้อมูล บริการสอบถาม ปัญหา/ แนะนำ/ ร้องเรียน/ ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายตามประมวลรัษฎากร (สมคิด บางโม, 2560)

จากการที่กรมสรรพากรได้วางระบบการให้บริการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางอินเทอร์เน็ตภายใต้โครงการ e-Revenue ให้บริการชำระภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และให้บริการข้อมูลแบบออนไลน์ เป็นการเพิ่มช่องทางการชำระภาษีเพื่อช่วยให้ผู้เสียภาษีที่เลือกใช้บริการแบบออนไลน์ ได้รับความสะดวกและรวดเร็วมาตั้งแต่ ปี 2545 จนถึงปัจจุบันจำนวนผู้ลงทะเบียนในระบบและยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ถึงกระนั้นการที่มีผู้ให้ความสนใจในการยื่นแบบฯ ทางออนไลน์จำนวนมากไม่ได้หมายถึงความสำเร็จของกรมสรรพากร เนื่องจากประชาชนผู้มีหน้ายื่นแบบฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในด้านการเข้าใช้งานของระบบอินเทอร์เน็ต ด้านความรู้เกี่ยวกับการวางแผนภาษีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลังจากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ บางรายต้องมายื่นแบบฯ เพิ่มเติม เนื่องจากกรอกข้อมูลผิดพลาด หรือไม่ได้ภาษีที่ชำระไว้เกินคืนหรือได้คืนแต่ล่าช้า (อนันธิตรา ดอนันันทา, 2560)

ผู้ที่มิหน้าที่เสียภาษีประชาชนผู้มีรายได้ โดยรัฐจะจัดเก็บภาษีจากความสามารถของบุคคลผู้ที่มีรายได้มาก จะเสียภาษีมากกว่าผู้มีรายได้ปานกลาง ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่ำอาจไม่ต้องเสียภาษีเลยได้ซึ่งภาษีนั่น ได้แบ่งออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีอากรแสตมป์ รวมไปถึงภาษีที่จัดเก็บจากท้องถิ่น ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ (ขวฤทธิ์ โยศรีคุณ, 2562)

สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นภาษีที่จัดเก็บจาก บุคคล หรือหน่วยภาษีต่าง ๆ ซึ่งมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จะต้องมิหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ถูกต้อง สำหรับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้น ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแบบกระดาษได้ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา และสามารถยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ผ่านออนไลน์ ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร ที่ www.rd.go.th หรือจะยื่นผ่านแอปพลิเคชัน Rd smart tax ทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้มีจุดประสงค์หลักเรื่องประสิทธิภาพของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านออนไลน์ (สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงนำมาสู่การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ ความเข้าใจทางด้านภาษี และระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ” เนื่องด้วย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่ปริมาณจังหวัดมากที่สุด และจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศไทย และเป็นภาคที่มีอัตราการยื่นแบบเป็นอันดับ 2 รองจากภาคกลาง และมีผู้ให้ความสนใจในการยื่นแบบฯ ทางออนไลน์จำนวนมาก แต่ประชาชนผู้มีหน้ายื่นแบบฯ บางส่วนก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการการยื่นแบบผ่านทางอินเทอร์เน็ต ด้านความรู้เกี่ยวกับการวางแผนภาษีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลังจากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาดังกล่าวเพื่อให้ทราบ ว่า ความรู้ ความเข้าใจทางด้านภาษี และระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ทางด้านใดบ้าง ที่มีผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษี

เงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2 เพื่อศึกษาระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การทบทวนวรรณกรรม

ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษี

ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษี หมายถึง การมีความรู้และความสามารถในการเข้าใจระบบภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ซึ่งประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษี (ประเภทของภาษีต่าง ๆ หลักการและเหตุผลของการจัดเก็บภาษี โครงสร้างภาษีและอัตราภาษี) ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของผู้เสียภาษี (การคำนวณภาษี การยื่นแบบแสดงรายการ กำหนดเวลาและวิธีการชำระภาษี) ความรู้เกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีและสิทธิประโยชน์ทางภาษี (รายการลดหย่อนต่าง ๆ การวางแผนภาษี) ความเข้าใจในบทลงโทษและผลของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (ค่าปรับและเบี้ยปรับ การดำเนินคดีทางภาษี) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการภาษี (การใช้ระบบยื่นแบบทางอินเทอร์เน็ต การใช้แอปพลิเคชันและเครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ) และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายและนโยบายภาษี (การอัปเดตความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายภาษี การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภาษีใหม่ ๆ) โดยความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีที่ดีจะช่วยให้บุคคลหรือองค์กรสามารถปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้อย่างถูกต้อง ลดความเสี่ยงในการถูกลงโทษ และสามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ, 2563)

ระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต

ระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตของกรมสรรพากรไทยมีหลายระบบ สรุปได้ดังนี้ 1) ระบบ e-Filing: สำหรับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90, 91) และนิติบุคคล (ภ.ง.ด.50, 51) 2) ระบบ e-Withholding Tax: สำหรับการยื่นแบบนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด.1, 2, 3, 53, 54) 3) ระบบ e-VAT: สำหรับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.30, 36) 4) ระบบ e-Stamp Duty: สำหรับการชำระอากรแสตมป์อิเล็กทรอนิกส์ 5) ระบบ e-Donation: สำหรับการบริจาคเงินและขอใบรับรองการบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ 6) ระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt: สำหรับการจัดทำและนำส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ 7) ระบบ e-Payment: สำหรับการชำระภาษีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ 8) ระบบ Tax from My Income: สำหรับการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาล่วงหน้า และ 9) ระบบ e-Service: สำหรับบริการต่าง ๆ เช่น การขอคืนภาษี การขอหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ระบบเหล่านี้ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียภาษีสามารถทำธุรกรรมทางภาษีได้ด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เน็ต ลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

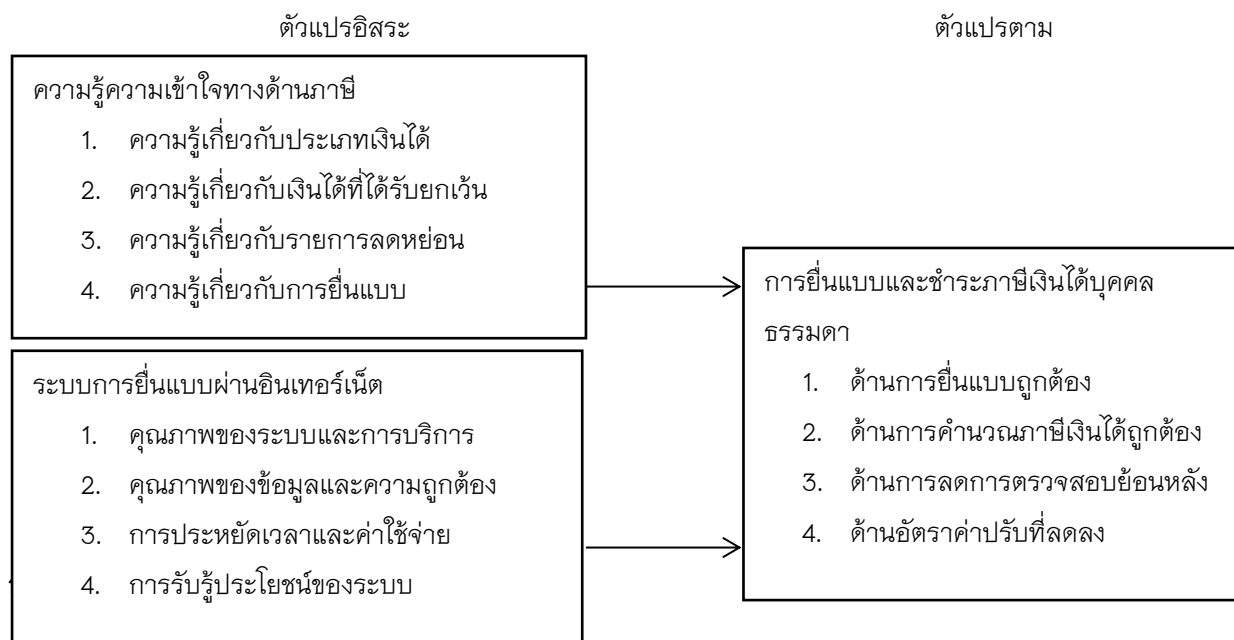
การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นกระบวนการที่ผู้มีเงินได้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย โดยต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 (สำหรับผู้มีเงินได้หลายประเภท) หรือ ภ.ง.ด.91 (สำหรับผู้มีเงินได้จากเงินเดือนเพียงอย่างเดียว)

ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม ของปีถัดไป ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ยื่นด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบเอกสารประกอบ เช่น หลักฐานการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการบริจาค และหลักฐานค่าลดหย่อนต่าง ๆ โดยคำนวณภาษีจากเงินได้พึงประเมินทั้งปี หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน แล้วคำนวณตามอัตราก้าวหน้า สามารถชำระภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ธนาคาร หรือสำนักงานสรรพากร และขอผ่อนชำระได้สูงสุด 3 งวด ภายในเดือน มิถุนายน ทั้งนี้ หากยื่นแบบล่าช้าจะเสียเบี้ยปรับ 1,000 บาท และหากชำระภาษีสล่าช้าจะเสียเงินเพิ่ม 1.5% ต่อเดือน ของเงินภาษีที่ต้องชำระ การปฏิบัติตามกระบวนการนี้อย่างถูกต้องและตรงเวลาช่วยให้หลีกเลี่ยงบทลงโทษ และเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีและระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีเงินได้ที่มีการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 20 จังหวัด จำนวนประชากรทั้งสิ้น 949,136 คน (กรมสรรพากร, 2566) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้มีเงินได้ที่ได้ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกประเภท การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) คิดเป็นจำนวน 400 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 399.83 ราย เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวก จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเป็นทั้งหมด 400 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีและระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน จำนวน 53 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะของการใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert scale (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) การตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) ด้วยวิธีหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม (IOC: Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 โดย แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน และทำการ ทดลองใช้ (tryout) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ หลังจากได้ผลแล้วจึงนำมารวบรวมเพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็น แนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยดำเนินการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร หนังสือ งานวิจัย บทความสื่อสารสนเทศ เอกสารอื่น ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และนำมาใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้มีเงินได้ที่มีการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้เวลาตอบกลับ 3 สัปดาห์ หากยังมิได้ตอบกลับภายในระยะเวลาดังกล่าว จะทำการส่งแบบสอบถาม และจดหมายขอความร่วมมือเป็นครั้งที่ 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลและลงรหัส (coding form) ในแบบสอบถามทุกข้อ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ตรวจสอบและลงรหัสแล้วไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้การหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และแปลผลตามระดับความสำคัญ ทั้งนี้ได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบแบบสอบถามแบบ Likert scale (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2548) และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation analysis) ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามหรือไม่และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษี ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน และด้านการยื่นแบบทันเวลา กับระบบการยื่นแบบผ่าน

อินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย และการรับรู้ประโยชน์ของระบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอในรูปแบบตาราง 1-8 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีส่งผลกระทบต่อกรยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการยื่นแบบประเภทเงินได้ถูกต้อง

ตัวแปร	ด้านการยื่นแบบถูกต้อง				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.791	.116		15.441	.000**
1. ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้	.074	.070	.091	1.059	.290
2. ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น	-.036	.059	-.460	-.615	.539
3. ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน	.436	.067	.586	6.475	.000**
4. ด้านการยื่นแบบทันเวลา	.109	.062	.138	1.756	.080

หมายเหตุ : $R = .754$ $R^2 = .568$ $F=129.742$ $Sig=.000**$

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ .568 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน ด้านการยื่นแบบทันเวลา สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 56.80 โดยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อนส่งผลกระทบต่อกรยื่นแบบถูกต้องเพิ่มขึ้นกับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตาราง 2 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีส่งผลกระทบต่อกรยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการคำนวณภาษีเงินได้ถูกต้อง

ตัวแปร	ด้านการคำนวณภาษีเงินได้ถูกต้อง				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	1.643	.108		15.260	.000**
1. ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้	.143	.065	.172	2.195	.029*
2. ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น	-.083	.055	-.103	-1.500	.134
3. ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน	.431	.063	.569	6.884	.000**
4. ด้านการยื่นแบบทันเวลา	.144	.058	.179	2.487	.013*

หมายเหตุ : $R = .800$ $R^2 = .640$ $F=175.448$ $Sig. =.000**$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ .640 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน ด้านการยื่นแบบต้นเวลา สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 64.00 โดยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้รายการลดหย่อน และด้านการยื่นแบบต้นเวลาส่งผลต่อการคำนวณภาษีเงินได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 3 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการลดการตรวจสอบย้อนหลัง

ตัวแปร	ด้านการลดการตรวจสอบย้อนหลัง				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	2.958	.179		16.482	.000**
1. ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้	-.037	.108	-.040	-.339	.735
2. ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น	.047	.092	.053	.516	.606
3. ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน	.309	.104	.367	2.964	.003**
4. ด้านการยื่นแบบต้นเวลา	.056	.096	.063	.582	.561

หมายเหตุ : R = .436 R² = .190 F=23.116 Sig.=.000**

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ .190 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน ด้านการยื่นแบบต้นเวลา สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 19.00 โดยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อนส่งผลต่อการตรวจสอบย้อนหลังเพิ่มขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 4 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านอัตราค่าปรับ

ตัวแปร	ด้านอัตราค่าปรับ				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.949	.136		14.323	.000**
1. ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้	.010	.082	.012	.124	.902
2. ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น	.273	.070	.329	3.928	.000**
3. ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน	.358	.079	.454	4.531	.000**
4. ด้านการยื่นแบบต้นเวลา	-.081	.073	-.097	-1.107	.269

หมายเหตุ : R = .685 R² = .469 F=87.335 Sig. =.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ .469 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้น ความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน ด้านการยื่นแบบต้นเวลา

สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 46.90 โดยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและรายการลดหย่อนส่งผลกระทบต่ออัตราค่าปรับที่ลดลงที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 5 ผลการทดสอบระบบการยืนยันแบบผ่านอินเทอร์เน็ตส่งผลเชิงบวกต่อการยืนยันแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการยืนยันแบบประเภทเงินได้ถูกต้อง

ตัวแปร	ด้านการยืนยันแบบถูกต้อง				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	-.094	.234		-.404	.687
1. คุณภาพของระบบและการบริการ	.436	.066	.402	6.598	.000**
2. คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง	.078	.064	.077	1.220	.223
3. การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย	.573	.093	.419	6.167	.000**
4. การรับรู้ประโยชน์ของระบบ	-.138	.094	-.115	-1.461	.145

หมายเหตุ: R = .703 R² = .494 F=96.559 Sig=.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า R² มีค่าเท่ากับ .494 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การรับรู้ประโยชน์ของระบบ สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 49.40 โดยพบว่า คุณภาพของระบบและการบริการและการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายส่งผลต่อการยืนยันแบบถูกต้องเพิ่มขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 6 ผลการทดสอบระบบการยืนยันแบบผ่านอินเทอร์เน็ตส่งผลเชิงบวกต่อการยืนยันแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการคำนวณภาษีเงินได้ถูกต้อง

ตัวแปร	ด้านการคำนวณภาษีเงินได้ถูกต้อง				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	-.048	.231		-.210	
1. คุณภาพของระบบและการบริการ	.318	.065	.288	4.872	.00**
2. คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง	.282	.063	.273	4.464	.00**
3. การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย	.423	.092	.304	4.609	.00**
4. การรับรู้ประโยชน์ของระบบ	-.069	.093	-.057	-7.460	.456

หมายเหตุ : R = .723 R² = .523 F=108.230 Sig=.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า R² มีค่าเท่ากับ .523 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การรับรู้ประโยชน์ของระบบ สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 52.30 โดยพบว่า คุณภาพของระบบและการบริการคุณภาพของข้อมูลและความถูกต้องและการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายส่งผลให้การคำนวณภาษีเงินได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 7 ผลการทดสอบระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการลดการตรวจสอบย้อนหลัง

ตัวแปร	ด้านการลดการตรวจสอบย้อนหลัง				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	.667	.292		2.286	.023*
1. คุณภาพของระบบและการบริการ	.443	.082	.361	5.368	.00**
2. คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง	.335	.080	.293	4.207	.00**
3. การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย	.378	.116	.245	3.260	.001**
4. การรับรู้ประโยชน์ของระบบ	-.305	.118	-.226	-2.589	.010**

หมายเหตุ : $R = .619$ $R^2 = .383$ $F=61.299$ $Sig=.000**$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ .383 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การรับรู้ประโยชน์ของระบบ สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 38.30 โดยพบว่า คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และการรับรู้ประโยชน์ของระบบส่งผลต่อการลดการตรวจสอบย้อนหลังเพิ่มขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 8 ผลการทดสอบระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านอัตราค่าปรับ

ตัวแปร	ด้านอัตราค่าปรับ				
	B	Std	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	.160	.245		.652	.515
1. คุณภาพของระบบและการบริการ	.522	.069	.455	7.540	.000**
2. คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง	.188	.067	.175	2.812	.005**
3. การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย	.129	.097	.089	1.329	.185
4. การรับรู้ประโยชน์ของระบบ	.072	.099	.057	.728	.467

หมายเหตุ : $R = .710$ $R^2 = .504$ $F=100.537$ $Sig=.000**$

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ .504 หมายความว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การรับรู้ประโยชน์ของระบบ สามารถอธิบายการผันแปรตามได้ร้อยละ 50.40 โดยพบว่า คุณภาพของระบบและการบริการและคุณภาพของข้อมูลและความถูกต้องส่งผลต่ออัตราค่าปรับที่ลดลงที่ระดับนัยสำคัญ .01

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีและระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ทำวิจัยได้นำมาอภิปรายโดยมีการนำทฤษฎี บทความ วรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาอ้างอิง มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาสรุปอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ ได้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษี ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน และด้านการยื่นแบบทันเวลา และกับระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และการรับรู้ประโยชน์ของระบบซึ่งสอดคล้องกับอุมาพร พุ่มพวง (2564) พบว่า ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลธรรมดา ของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานครความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของวลัยพร แก้วสาร (2562) พบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่วนใหญ่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปีภาษี 2560 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนพวรรณ คงสัญญ (2559) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากที่สุด คือ เรื่องการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 สามารถยื่นได้ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารกรุงไทย ทางอินเทอร์เน็ต www.rd.go.th และส่งทางไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 สอดคล้องกับจิรพร ศิริเสถียร (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ความเต็มใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีเงินได้ทุกคน และ รายได้ทุกประเภทที่ได้รับจะต้องนำไปแสดงในแบบฯ ผู้มีเงินได้

2. ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษี ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับประเภทเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นความรู้เกี่ยวกับรายการลดหย่อน และด้านการยื่นแบบทันเวลา มีความสัมพันธ์กับระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย คุณภาพของระบบและการบริการ คุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และการรับรู้ประโยชน์ของระบบเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับศิริรัตน์ มุขดารา (2557) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านทางอินเทอร์เน็ตในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 9 ซึ่งมีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล สอดคล้องกับธนวัฒน์ ไช้หนู (2564) พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ทั้งความง่ายของการใช้ระบบ ความเสถียรของระบบ รวมทั้ง ค่าแนะนำต่าง ๆ ในการใช้ระบบ ล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านออนไลน์ เนื่องจากหากมีคุณภาพของระบบที่ดี ใช้งานระบบได้ง่าย ระบบมีความเสถียร จะส่งผลให้ประสิทธิภาพของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านออนไลน์ดีด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับอุไรพรรณ แซ่ลี (2562) พบว่า การรับรู้ผลประโยชน์จากการใช้งาน รับรู้ความง่ายในการใช้งาน กับประสิทธิภาพการยื่นแบบผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอนัญญา บุญรอด (2560) พบว่า การตัดสินใจเลือกขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านบริการพร้อมเพย์ กับด้านการยอมรับเทคโนโลยีเกี่ยวกับการรับรู้ว่าจะง่ายต่อการใช้งาน มีความสัมพันธ์กัน

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีของนักบัญชี ซึ่งครอบคลุมถึงประเภทเงินได้ รายการลดหย่อนเงินได้ที่ได้รับยกเว้น และการยื่นแบบทันเวลา ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต โดยคำนึงถึงคุณภาพของระบบ ความประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย รวมถึงการรับรู้ประโยชน์ของระบบ จะส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านความถูกต้องของการยื่นแบบและการคำนวณภาษี การลดโอกาสในการถูกตรวจสอบย้อนหลัง และการหลีกเลี่ยงค่าปรับจากความผิดพลาดในการยื่นแบบเกี่ยวกับความรู้ สิ่งที่ส่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ ความสามารถเชิงปฏิบัติ ทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากการประสบการณ์ ความเข้าใจ กระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถครุ่นคิดถึงสิ่งนั้น และสามารถใช้มันในทันที ภาษี เงินที่รัฐบาล บังคับเรียกเก็บจากประชาชนเพื่อใช้จ่ายในการบริหารประเทศ หรือท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมการยื่นแบบภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ต การยื่นแบบแสดงรายการภาษีในรูปแบบดิจิทัล โดยมีช่องทางการยื่นแบบ 2 ช่องทาง คือ เว็บไซต์กรมสรรพากร www.rd.go.th และแอปพลิเคชัน RD Smart Tax ซึ่งเป็นเครื่องมือบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรรูปแบบใหม่ การยื่นแบบและชำระภาษี หน้าที่ของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี และชำระภาษีอากรให้กับกรมสรรพากร ตามกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมาโดยมีสถานะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้ 1) บุคคลธรรมดา 2) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล 3) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี 4) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ประเภทเงินได้การแบ่งแยกประเภทของรายได้ที่บุคคลได้รับ เพื่อใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้ รายการลดหย่อน รายการค่าใช้จ่ายหรือค่าเสียหายที่กฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้ สามารถนำไปหักออกจากเงินได้ของตนได้ เพื่อลดจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ประหยัดภาษีเงินได้ที่ได้รับยกเว้น เงินได้บางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การคำนวณภาษี กระบวนการหาจำนวนเงินภาษีที่บุคคลหรือธุรกิจต้องจ่ายให้กับ รัฐบาล โดยพิจารณาจาก เงินได้สุทธิ ของบุคคลหรือธุรกิจนั้น ๆ ยื่นแบบทันเวลา การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90/91) ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด คุณภาพ ระดับความดีเลิศของระบบ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ความน่าเชื่อถือ ความปลอดภัย การใช้งาน เป็นต้น ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การยื่นแบบแสดงรายการ ภาษีผ่านระบบออนไลน์ของกรมสรรพากร ช่วยให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปเป็นแนวทางการพิจารณาในเรื่องการยื่นแบบและการชำระภาษี การยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ที่สะท้อนให้เห็นให้เห็นถึงประสิทธิภาพและ การใช้บริการผ่านระบบออนไลน์ในการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงของผู้เสียภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรค ของการยื่นแบบและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ หากมีการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการต่อยอดด้วยการทำการศึกษาในวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่หลากหลายมุมมองและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการศึกษาผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคกลางหรือภาคอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจการยื่นแบบผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการยื่นแบบผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2566). ข้อมูลรายงานการรับแบบ ภ.ง.ด.90,91 ปีภาษี 2565 ตามสำนักงานสรรพากรภาค. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566 จาก https://pitintra.rd.go.th/rcv9091_rpt/.
- จิรพร ศิริเสถียร. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในจังหวัดอ่างทอง. การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ. (2562). หน้าที่ของประชาชนในการชำระภาษีอากร. วารสารการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ วิทยาลัยนครราชสีมา, 1(2562), 135-141.
- นพวรรณ คงสัจ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนวัฒน์ ไช้หนู. (2564). ประสิทธิภาพของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริรัตน์ มุขตารา. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านทางอินเทอร์เน็ตในสำนักงานกรมสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 9. การค้นคว้าอิสระการบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2548). การวิจัยการตลาด ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: ไทมอนด์ อิน บิสซิเนส เวิร์ด.
- สมคิด บางโม. (2560). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สุเมธ ศิริคุณโชติ, กำธร สิริชูติวงศ์, อติศักดิ์ สืบประดิษฐ์ และภรณ์ เจียรนัย. (2563). ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2564. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- วลัยพร แก้วสาร. (2562). ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 3. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนัญญา บุญรอด. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านบริการพร้อมเพย์ของผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางระบบอินเทอร์เน็ตในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อนันธิตรดา ดอนบันเทา. (2560). ปัญหาและสาเหตุการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในตำบลลาน ตอกไม้ตง. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 22 ธันวาคม 2560, หน้า 614–620. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อุมาพร พุ่มพวง (2564). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุไรพรรณ แซ่ลี. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของพนักงาน กลุ่มสถาบันการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York: Harper & Row.